

Het jonge kind en vroeg signaleren van hoogbegaafdheid

Even voorstellen... Fanny Cattenstart

- Expert
- Moeder van...
- Ervaringsdeskundige

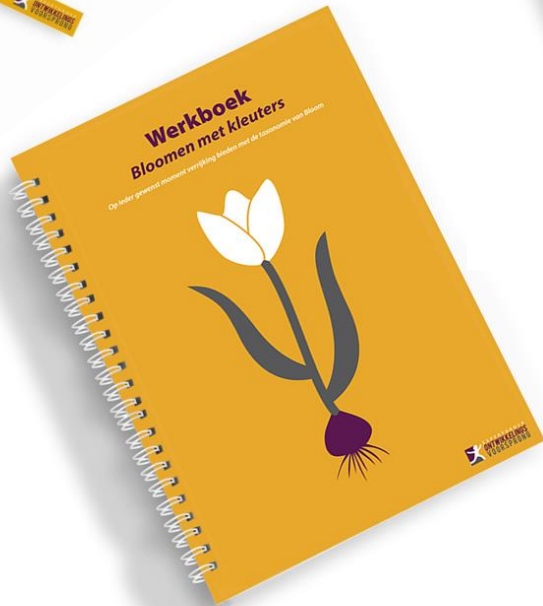

SPECIALIST
HOOG BEGAAFDHEID

NOVILO
Talentonderwijs in de praktijk

De instrumenten van

Knappe Kleuters

Kleine Kinderen

Grote Sprongen

Pientere Peuters

Vanaf de eerste oogopslag

Programma

- Jouw kennis & perspectief
- Signalen en kenmerken
- Signaleren – bronnen en gedrag
- (Risico's)

Welke kenmerken weet je al?

Wat weet je van hoogbegaafdheid?

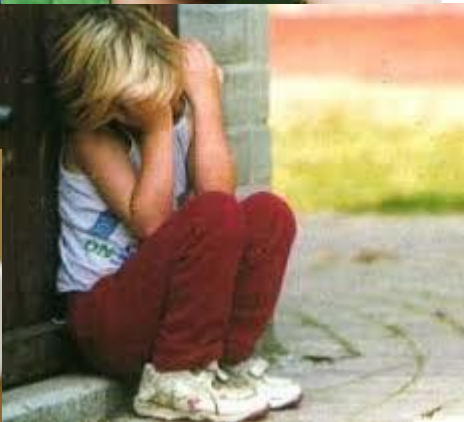
- Noteer wat je weet
- Eerder klaar?
overleg met een van je burens

Start opdracht

Vooraf.....

Vandaag...

Signaleren ≠ Diagnosticeren

- Alert zijn
- Puzzelen
- Behoefte in kaart brengen

Kind A

- Hevig tijdens spel
- Snel boos
- Wil altijd laatste woord
- Wil altijd nieuwe spelregels toevoegen
- Zit nooit recht op 'n stoel
- Discussieert al veel
- Snel afgeleid

Kind B

- Aandachtig in de kring
- Lief voor andere kinderen
- Vertelt vlot
- Kan al lezen
- Weet veel
- Stelt vragen over leven en dood
- Droomt weg

Vooroordelenspel

Leerkracht Kris is extravert en krachtig, houdt van stoeien met de leerlingen uit groep 3, een geintje maken, heeft een sterk ruimtelijk inzicht en is gek op sport. De leerlingen zijn dol op de avontuurlijke verhalen die Kris vertelt en ze weten precies wanneer ze over de grens gaan, want Kris houdt de leerlingen aan de afgesproken consequenties.

Een meester

Een juf

Wie is Kris?

Wat gebeurt er in ons denkproces?

1. De gelijkenis met een man telt zwaarder dan de statistiek van aantal vrouwen in het basisonderwijs
2. Het gemak waarmee het 1^e antwoord komt, stelt ons tevreden
3. De neiging om het antwoord te controleren vraagt inspanning en daar zijn we minder toe geneigd....zeker als we moe zijn geworden van een lange dag werken.

Dominante overtuigingen/ vooroordelen in Nederland

Emotioneel verzet

Er bestaat emotioneel verzet tegen aangepast onderwijs voor de zogenoemde 'intellectuele elite'. Dit wordt gevoeld als voortrekken. De 'gelijkheid troef' oftewel iedereen is gelijk, is de politieke trend. Er wordt gedacht dat heterogene groepen voor elke leerling beter is. Dit stagneert onderwijs met ontwikkelingsgelijken.

Extra aandacht is niet nodig

Er is geen specifieke aandacht nodig, want hoogbegaafde leerlingen komen er wel. Extra aandacht geven aan deze leerlingen gaat ten koste van de andere leerlingen. Er wordt gedacht dat andere leerlingen de begeleiding harder nodig hebben. Dit stagneert een stijgende leerlijn voor de hoogbegaafde leerlingen om hun potentieel te ontwikkelen.

Vroeg wijs is vroeg zot

De doctrine 'vroeg wijs, is vroeg zot' is hardnekkig. Dit betekent dat we het als schadelijk zien voor de toekomst van hoogbegaafde kinderen om ze op jonge leeftijd 'wijs' te maken. Dit stagneert het vroeg signaleren (peuters/kleuters), extra stimuleren of diverse vormen van versnellen.

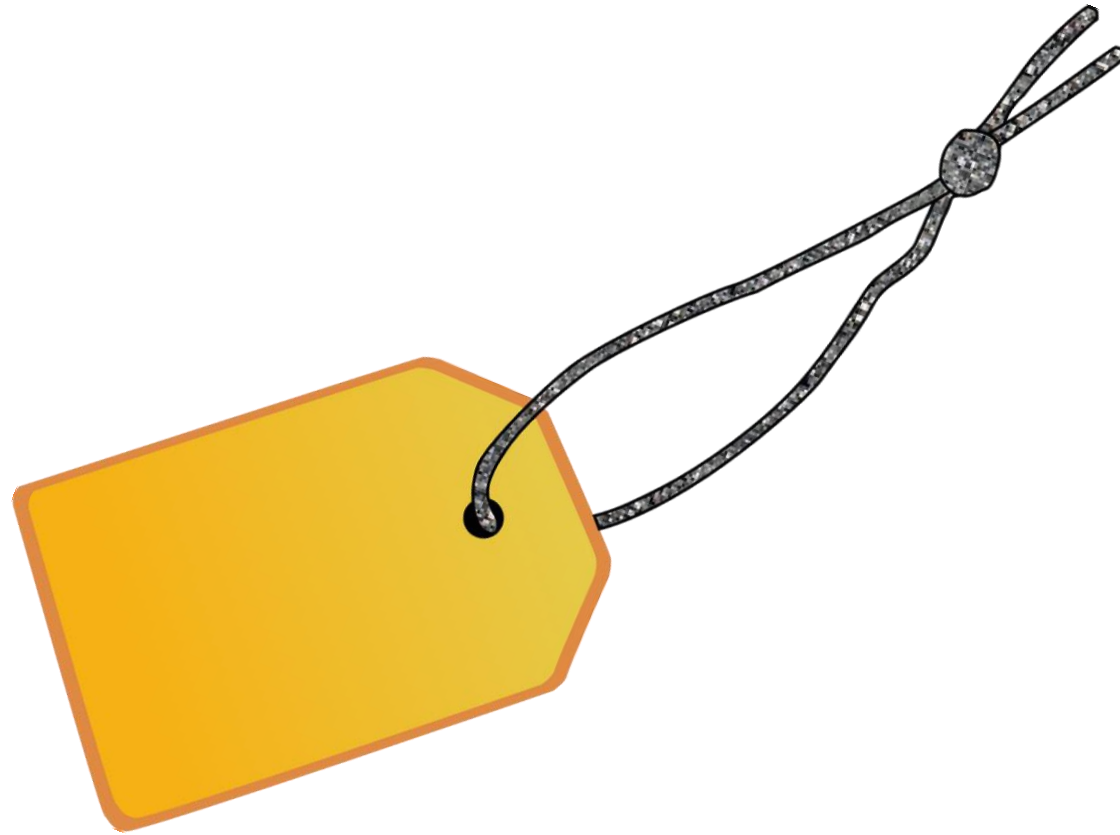

Willy de Heer september 2017: "Gelijkheid troef in het Nederlandse basisonderwijs. Onderzoek naar het onderwijs voor zeer makkelijk lerenden"

Waarom blijven vooroordelen bestaan?

- Alleen de probleemgevallen vallen op. We zien niet de grotere groep hoogbegaafden zonder het probleem.
- Er wordt uitgegaan van één of enkele situaties die je zelf hebt meegemaakt of van hebt gehoord. Er is geen toetsing naar een groter geheel.
- Er is geen verdieping of kennis opgedaan, waardoor het gedrag verkeerd geïnterpreteerd wordt en verkeerde conclusies worden getrokken.
- Er is baat bij het in stand houden van het vooroordeel vanwege handelingsverlegenheid. We zoeken en zien de bevestiging van het vooroordeel.

Signaleren = risico op (voor)oordelen

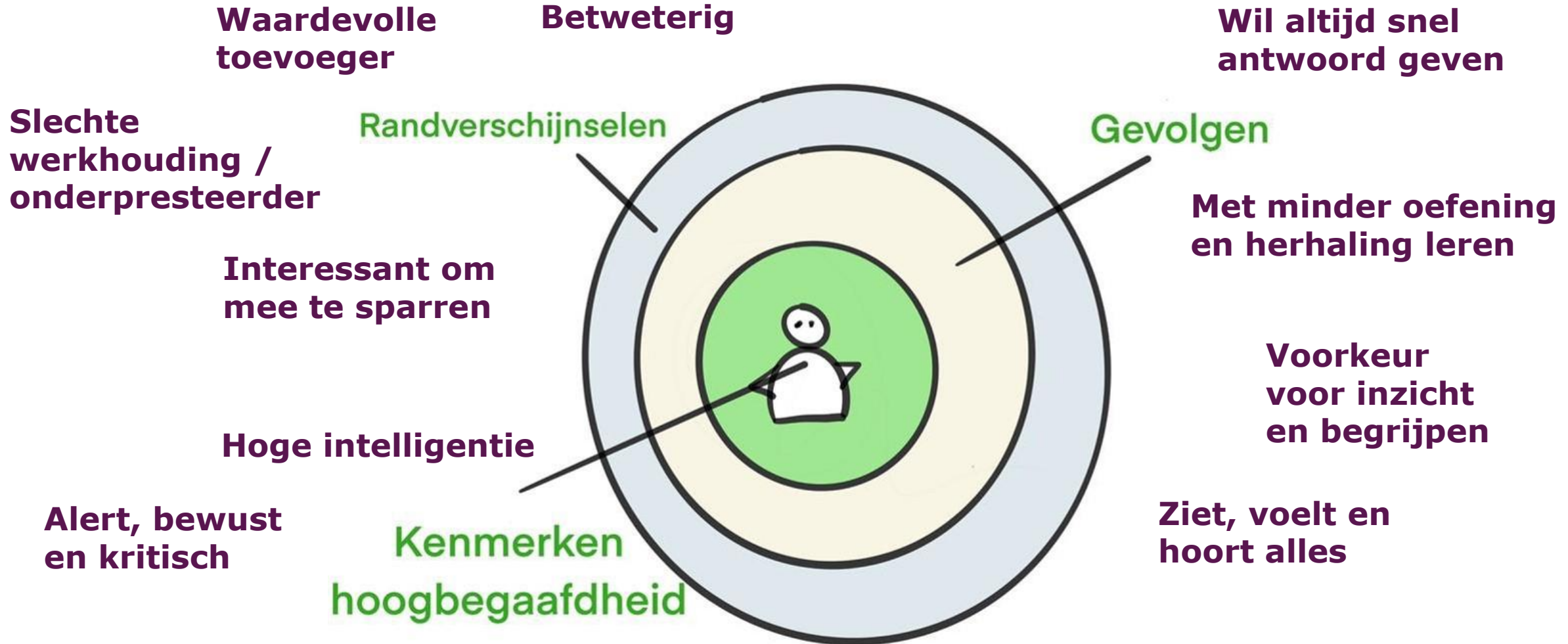
Hoe kijk je? (bedenk voor jezelf)

- Vanuit jouw perspectief?
- Met welke overtuigingen en met welke kennis?
- Vanuit welk model?
- Of echt in contact met het kind en de ouders?

Welke invloed is er?

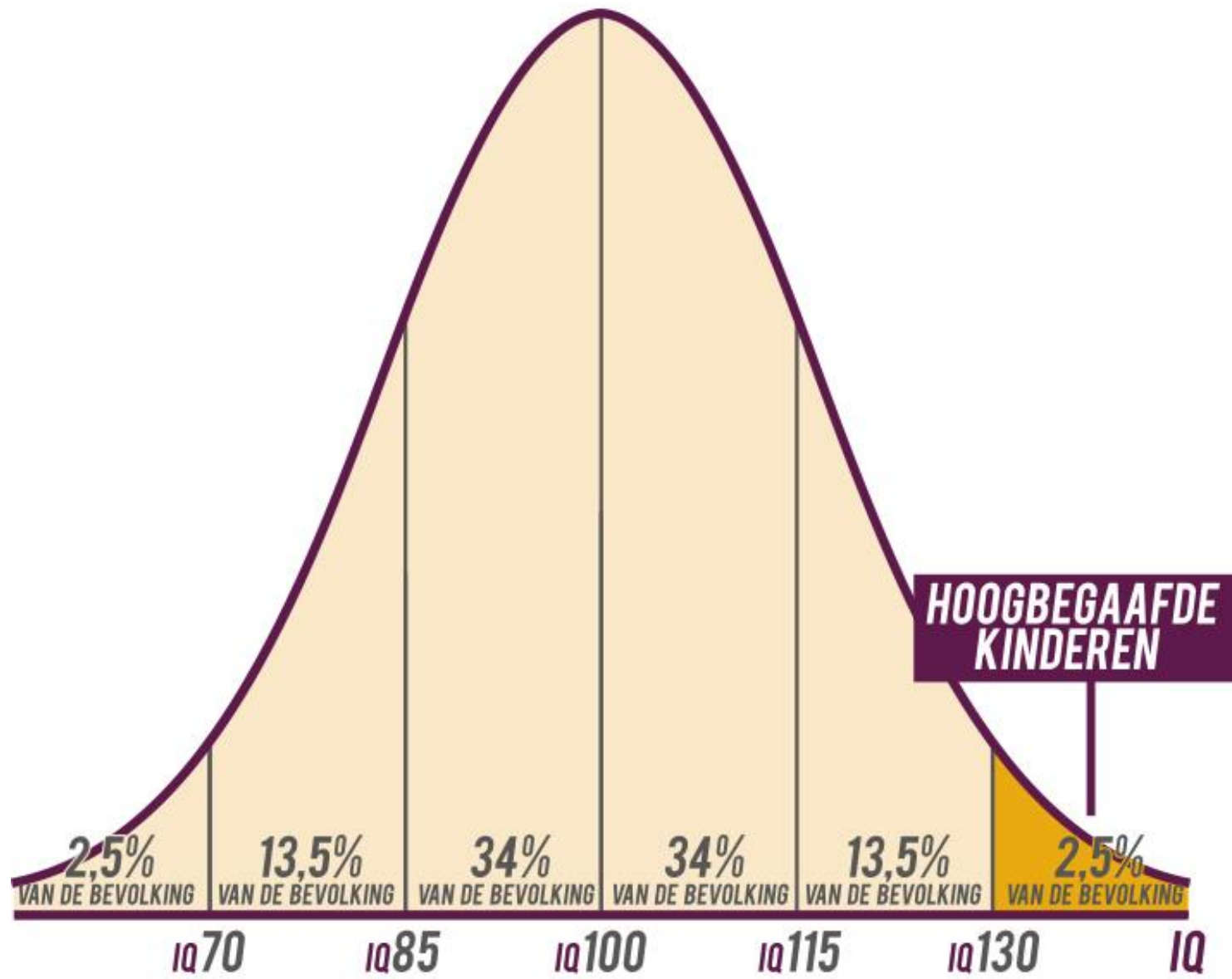

Wat weet je van hoogbegaafdheid?

Vul aan...

- Vul je lijst aan
- Noteer of markeer
 - Kenmerk
 - Gevolg
 - Randvoorwaarde

Ontworpen door: www.illustratieenzo.nl

Cognitief - zijnsluik model van hoogbegaafdheid (Kieboom, 2007)

Perfectionisme

- Legt de lat hoog, wil het (heel) goed doen
- Heeft moeite met fouten maken en tijdsdruk
- Dingen moeten echt lijken
- Vermijdt taken of raffelt af als perfect niet kan

Gevoelig

- Ervaart emoties intens
- Is gevoelig voor zintuiglijke waarneming en sfeer
- Is alert en bewust van omgeving
- Voelt verschil tussen intentie en uiting

Rechtvaardigheidsgevoel

- Beloofd is beloofd!
- Hecht aan harmonie
- Is trouw aan waarden en moet eerlijk gaan
- Is snel geraakt door onrecht

Kritisch

- Reflecteert en benoemt
- Neemt iets niet zomaar voor waar aan
- Vraagt door en vult aan
- Stelt regels ter discussie

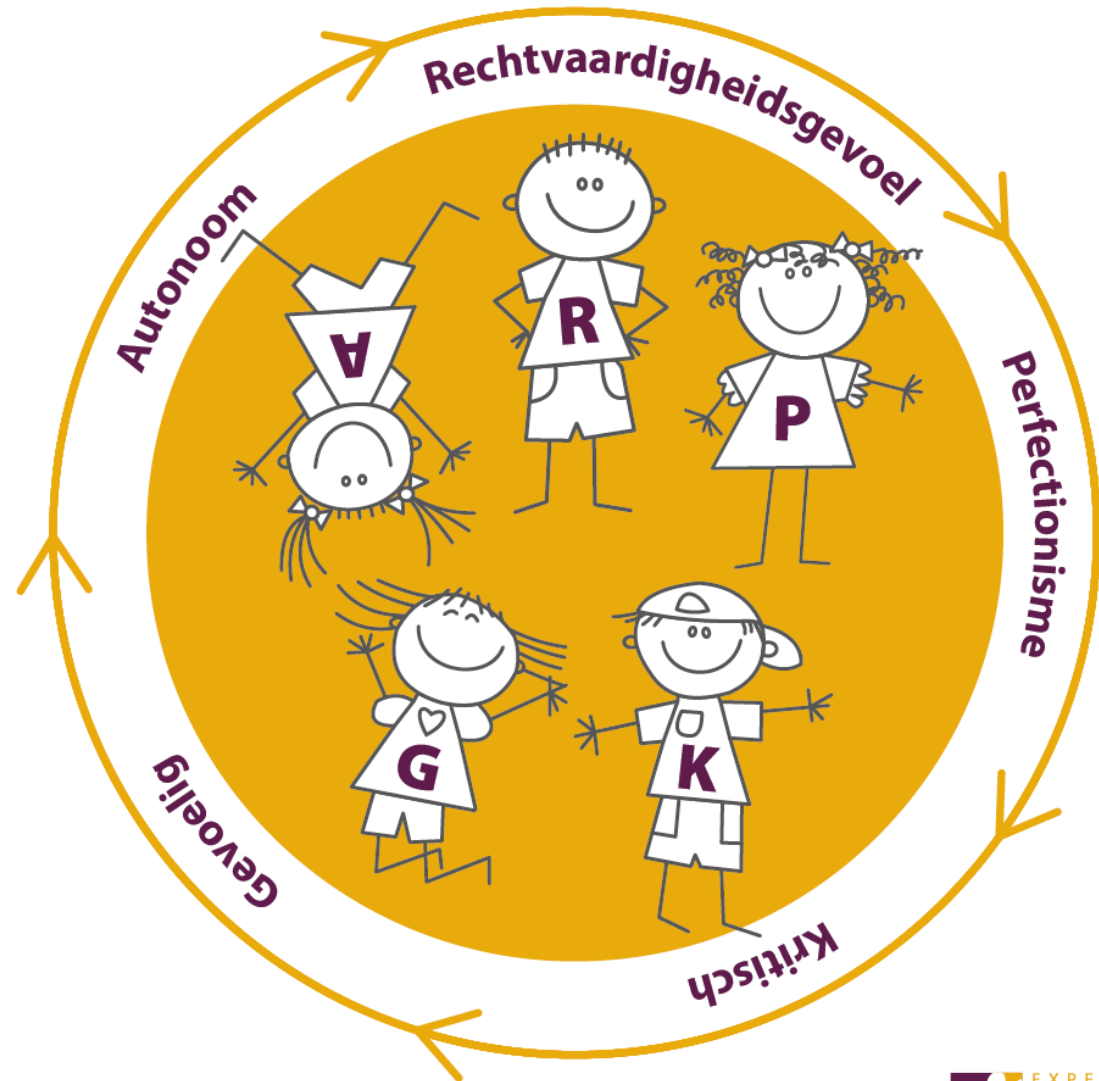
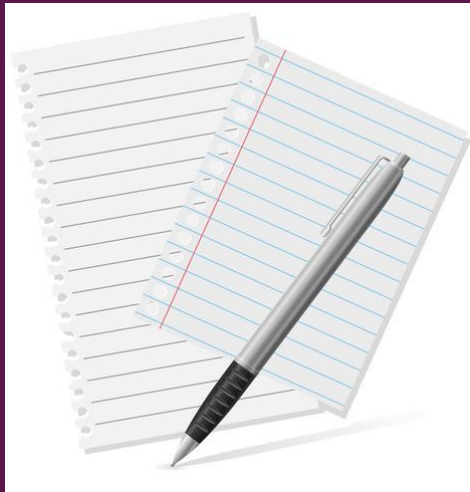
Autonoom

- Wil ruimte voor zelfsturing en eigen keuze
- Leert vanuit eigen behoefte en waarde
- Doet dingen op eigen manier
- Heeft sterke eigen wil

Zijnskenmerken bij hoogbegaafdheid

Welke kenmerken herken je bij leerlingen?

Vele kenmerkenlijstjes: Hoe toe te passen?

1. Hoge intelligentie
2. Vroege ontwikkeling
3. Uitblinken op één of meerdere gebieden
4. Gemakkelijk kunnen leren
5. Goed leggen van (causale) verbanden
6. Het makkelijk kunnen analyseren van problemen
7. Het maken van grote denksprongen
8. Voorkeur voor abstractie (complexiteit)
9. Hoge mate van zelfstandigheid
10. Brede of juist specifieke interesse / hoge motivatie / veel energie
11. Creatief / origineel
12. Perfectionistisch
13. Gevoel voor humor
14. Hoge mate van concentratie

Veel kenmerkenlijstjes: Hoe toe te passen?

1. Taalvaardig
2. Energie
3. (Levens-)vragen
4. Intens in emoties - empathisch
5. Leerhonger – gedrevenheid
6. Sociale voorkeuren
7. Creativiteit / Fantasie
8. Aanpassingsvermogen
9. Interesse in de wereld
10. Sterke cognities (o.a. geheugen)

Signaleren

?

?

?

?

Wanneer is een goed moment?
Wie moet signaleren?

?

?

?

?

Instrumenten

(HOOG)BEGAAFDHEID IN-ZICHT
(H)ERKENNING VAN TALENT IN ONTWIKKELING

Knappe Kleuters

Signaleringsinstrument
ontwikkelingsvoorsprong
ontwikkeld voor professionals

Bronnen

Pientere Peuters vanaf de eerste oogopslag

Signaleringsinstrument ontwikkeld voor professionals in de kinderopvang

Kleine Kinderen

Grote Sprongen

(Spel)Observaties
Vragenlijsten
Oudergesprek
Doelen/mijlpalen
Menstekening
IQ test

Kind
Ouders
Andere kinderen
Peuterspeelzaal
Kinderopvang
Interne overdracht
Externen
Schoolarts
Consultatiebureau

Knappe Kleuters

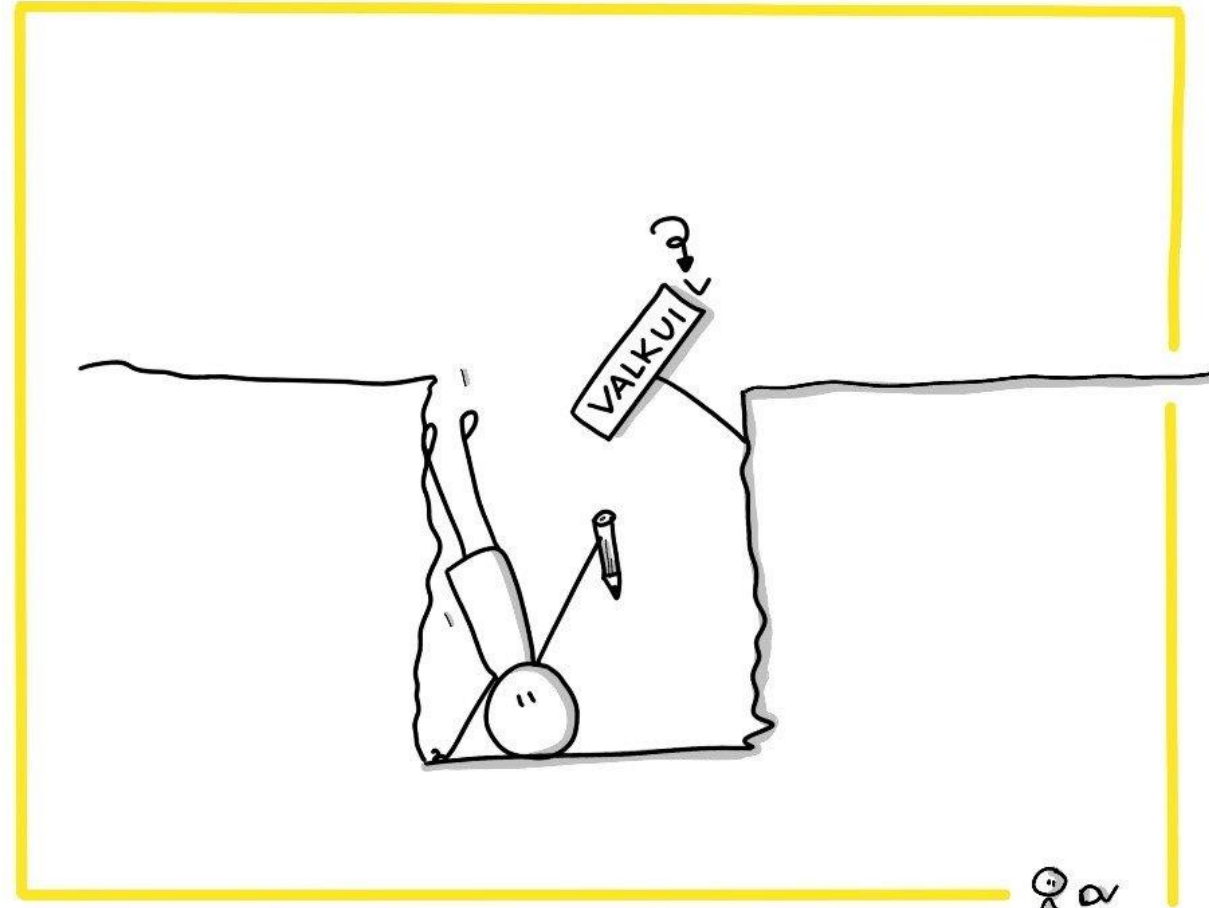
Signaleringsinstrument
ontwikkelingsvoorsprong
ontwikkeld voor professionals

Waarom vroeg signaleren?

- ✓ Voorkomen problemen oudere kind
- ✓ Is nog niet verstoort
- ✓ Goede begeleiding jonge kind

Risico's?

Dagelijkse praktijk

Gedrag → Misdiagnose

Ongewenst gedrag → signaal

- ❑ Boos, driftbui, agressie
- ❑ Angstig
- ❑ Druk en onrustig gedrag
- ❑ Veel aandacht vragen
- ❑ Clownesk gedrag
- ❑ Afnemende betrokkenheid/terugtrekken
- ❑ Altijd de baas spelen
- ❑ Hangen aan ouders
- ❑ Voorbeeldig/wenselijk

Eerst HB → dan gedrag bekijken

Denk je aan meerdere labels?

- eerst HB erkennen
- houding aanpassen
- kind erkennen in het zijn
- aanbod omhoog
- tijdje volhouden
- dan pas kijken naar gedrag.... vaak blijft het niet

"Every time you think of calling a kid
'attention-seeking'
this year, consider changing it to
'*connection-seeking*'
and see how your perspective changes."
– Dr. Jody Carrington
@JodyCarrington

Connection before correction

Biologisch 5 jaar

Ontwikkelingsleeftijd 5-12

Asynchrone
ontwikkeling

Tip: accepteer
behoefte

- Motorisch
 - Emotioneel
 - Sociaal
 - Cognitief
- +
- Intensiteit

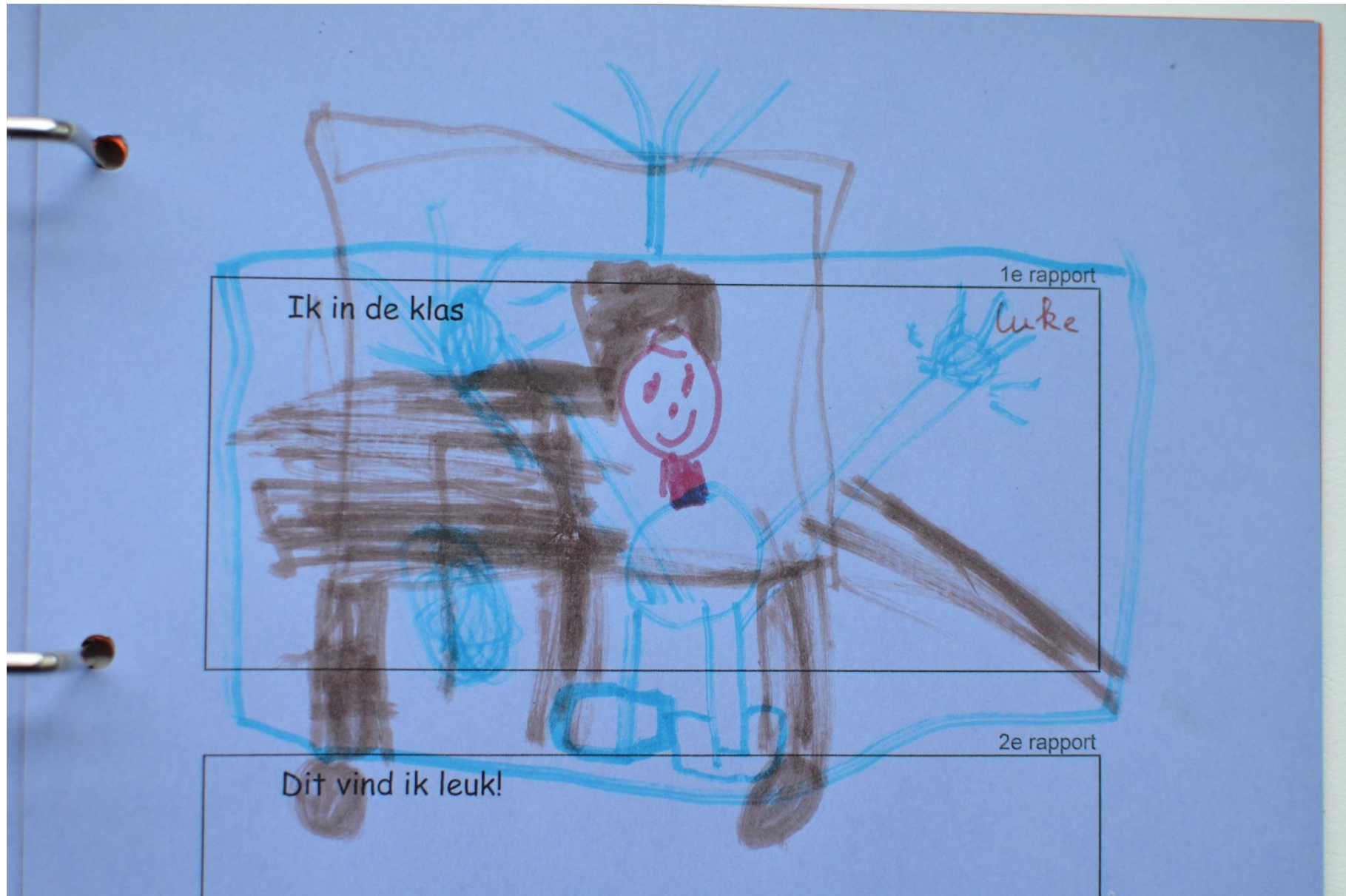

Asynchrone ontwikkeling

Tip: laat leeftijd los

A-synchrone ontwikkeling hoogbegaafdheid

Ik in de klas

1e rapport

luke

Dit vind ik leuk!

2e rapport

Ouders

Tip: zie de waarde
van ouders

Niet serieus nemen van ouders

Ouders hebben het
puzzelstukje om het beeld
compleet te maken

Vóór de start
Bespreek 0-4 jaar

Vragen en informatie

Mail: fanny@expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl

Bel: 06 – 24627585

Nieuwsbrief en Facebook/[expertgroepontwikkelingsvoorsprong](https://www.facebook.com/expertgroepontwikkelingsvoorsprong)

Bedankt voor de aandacht